

Méhészeti Közlöny

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKLAPJA,

MINT

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ ÖNÁLLÓ MELLÉKLETE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A méhészetre vonatkozó közlemények
a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztőségéhez
czimzendők.
Kolozsvár, (Ó-vár, Bástyautca 9. sz.)

Rendes tagok 2 frt, körli tagok 1 frtot fizetnek.
a „Méhészeti Közlöny“-t és „Erdélyi Gazda“-t
ingyen kapják.

A méhek teleltetésének leghelyesebb módja.

Itt, a tárgytól kissé eltérőleg, az anyásítás és anyakikeresésről is kell szólanom.

Az anyásítás úgy történik, hogy az új anyát 3 napig anyazárkába tesszük; sűrű sodronyszövetből készült zárkában elhelyezve tesszük az anyásítandó családba, vagy kaptárba. Harmadik napon a zárka lyukát kinyitjuk és azt, ajtó helyett viaszlemezzel csukjuk be; Midőn ezt a méhek átrágván, az anyával egyesülnek.

Az anyának kifogása a sok ezer méh közül már több bajjal jár.

Ingatlan (paraszt) kasokban ki kell dobolnunk, vagy füstölnünk az egész családot egy kevésbé mély, üres kasba; majd ott kinézni azt. Némelyek, amit én nem ajánlok, az egész családot lebódítják s a félig agyonkinzott méhekből keresik ki.

Ingó kaptárnál ki kell szednünk a kereteket, lépeket, egyenkint, midőn az anyát a fiasításos lépen leljük. Bodor népkaptárában (álló Bealepsch) legjobb kivenni a méztért elkülönítő válaszdeszkát. Felfüstölni, feldobolni az egész családot a méztérbe. Majd visszahelyezni a választó deszkát és a választó-deszka átjáró lyukát Hanemann-rácsal lefedni. Ezen esetben az anyát másnap a méztérbe akasztott egy-két lépen egy pillanat alatt feltaláljuk; mert a méhek zöme a rácson át le, visszamegy a régi fészkebe s csak kevés marad fenn az anyával. Ugyanígy halászható ki paraszt kasoknál méhrostával is. Ha t. i. a ki-

dobolt családot elzárható Hanemann-rácsu rostába öntjük s a régi kast reá állítjuk, a méhek felvonulnak és az anya egy kevés méhvel fogva lesz a rostában.

c) Végre azon családokat, melyek feltűnően elmaradtak, betegesek, restekneknek látszanak, vagy tulságos ingerlékenyek, vagy unokarajok, vagy a betelelés előtt huzamosabb ideig anyátlanok voltak: két-három részre elosztva, este más, jó családokba adandók be. A költéssenyves családokat, fiasítással együtt elégetjük, megsemmisítjük. Szintugy megsemmisítjük ősszel az ályanyás családokat is, mert ezekkel csak kárt vallunk.

Ha szeptember hónapban állandó szép idő jár, a gyenge népü. (de bő élelmü) egészséges családokat oly módon is megerősíthetjük, hogy azoknak 2—3 keret mennyiségü érett, befedett fiasítást akasztunk be. E fiasítás természetesen a tulságos erős népos családokból, — avagy más családokba teljesen beosztani kényszerült családokból veendő. Egyébként csak a népes család képes a téli hidegnek ellenállani és ősszel a mézben levő vizrészek elpárologtatására igényelt meleget kifejteni, — illetve mézet megérlelni.

4. §. Méz és belépitmény. A betelelés egy másik feltételét a szükséges mennyiségü élelem és belépitmény (téli fészek) képezi.

Egy népes családnak legalább 8—10 kg (15—20 font), egy középszerűnek pedig 6 kg. (12¹/₂ font) mézrel kell birnia, hogy a jövő tavaszt elérje és a tavasz viszontagságainak ellenálljon.

Ezen súlynak kiszámításánál ingatlan kasoknál nem szabad a kas alá üres lépnek, virágpornak és népnek súlyát is betudni! Egy közönséges szalma-, vagy gyékénykas 2—3 kgrmot (sározza négyet), a szükséges üres jó lép és virágpör 2—3 kgrmot, a méhek ismét 1—2 kg.-ot szoktak nyomni s így az egész kasnak összesen 11—13, erősnek pedig 13—16 kg súlynak kell lennie, ha ősszel a mérlegbe állittatik. Tudván a kasnak önsúlyát, az ingatlan kasu családokkal hamar reñdben leszünk. Több dolgot ad azonban az ingó kaptár, — a keretek kiszéde és mérlegelése.

Fent jelzett (24 cm. széles, 18.5 cm. magas) keretben levő teljesen kiépített, befedelezett sejtü mézes lép, 2.5 cm. (1") vastagságban rendszerint 1 és ¹/₂ kg. (3 font) — 3 cm. vastagságban pedig 2 kg.-ot nyom. Melynek folytán 4—6 befedelezett sejtü, kiépített mézes lép és 2—4 félig telt, nyitott sejtü mézes lép megadja a télre igényelt 6, illetve 8—16 kg. mennyiségü mézet.

A mely családnak annyi méze nincsen, annak 4—5 napon keresztül minden este 1—2 kg. folyós, langyos mézet, vagy főzés által süritett, langyos, cukros vizet adunk be; amely pedig ennél több mézzel bir, attól jelzett sulyig kiveszünk.

Mézen kívül szükségük van a méheknek virágporra (himporra) is. Erre nézve azonban a méhészek nagy része tévedésben van, mert a méhek a régi (2—3 hétnél öregebb) virágport már nem használják. A virágpor ugyanis behordáskor mézzel kevertetvén meg, az a porban levő, erjedő részek folytán 2—3 hét alatt megkeseredik s összeszárad. S ez oka annak, hogy tavasszal csak virágport hordanak. S ha mindjárt 30 keret régi virágport helyezünk el egy családban, az tavasszal mégis virágport fog gyűjteni, mert újra frissre van szüksége.

Télen csak azt a virágport használhatják, a melyet október—novemberben gyűjtöttek és a melyet mézzel fedtek le.

Miután a lép-építmény téli ülőhelyül, tavasszal s nyáron pedig költő fészek gyanánt szolgál, beteleléskor kizárólag dolgozó-méh sejtű lépeket helyezünk be, vagyunk benne. A here-lépeket (bővebb, nagyobb sejtűeket) kiküszöböljük. Az üres herelépek jövő évi mézgyűjtésnél, a mézesek tavaszi etetésnél, vagy egyébként értékesíthetők.

Az ingatlan kasok nagyobb részét dolgozó-méh-léppel sziníg legyenek kiépítve; vagy legalább kevés üres térség legyen alul; mert azt a jövő tavasszal nagyobb részét heresejtekkel építik ki. Ezekben kikeltezett számtalan herék pedig csak a betakarított mézet fogyasztják el; azon évbéli fiatal anyák megtermékenyítésén kívül, más feladattal nem birnak.

Az építmény ne legyen egészen fiatal, ne legyen csupa szűzsejtes fehér lépes; de ne legyen tulságos fekete, nehéz és virágporral telt sem.

A fehér (szűz-) sejtes lép télen nagyon hideg és könnyen törik. A fekete s virágporos lép, moly 10—12 éven át fiasításul szolgált, mint üres is már olyan nehéz, hogy a tiszta méz-suly kiszámításánál könnyen csalódhatunk s népünk a kellő suly daczára is éhen veszhet.

A fekete, régi lépek sejtjei minden egyes kibuvó fiasítás után hátrahagyott hártával, (lárva-köpennyel) idővel annyira megszűkülnek, hogy az anya épen nem, vagy csak nagy fáradsággal képes petézni. Ily szűk sejtekből kibuvó fiatal méhek pedig nagyon törpék. Igaz, erős családok a használhatlan sejteket a költő-térben nyáron lerágják és ujakat építenek helyettük; de ez a munka is hátrányunkra szolgál, mert míg lerágják a vastag sejteket, az üres tért előbb újból építik ki. A beleszáradt virágport pedig épen nem képesek kiszedni.

Legjobbak azon lépek, melyekben csak egyszer-kétszer volt fiasítás. Ezek barnás-sárgák.

A feles számu, szép üres lépeket a jövő évi szükségletre, — légmentesen elzárt helyen bekénevezve, vagy lepedőbe betakarva (s utóbbinak külsejét bemolyporozva), száraz, hűvös helyre félretesszük.

(Folyt. köv.)

A törpe vagy lapos fiasítás.

A gyakorlati méhészet terén ritkán előforduló eme jelenséggel, a szakirodalom terén még nem volt alkalmam megösmernedni.

Kitünő gyakorlatu méhész vándortanítónk, Abend András ur, e betegséget, folyó évi augusztus hóban, méhtelepemen szives volt elméletileg megmagyarázni s ha jól emlékszem, a folyó évi méhészeti kiállításán, az egylet méhtelepén, e betegséget is vita tárgyává tette.

A tartós szárazság és az ezzel kapcsolatban levő, ritka őszi meleg napok miatt, a méhek téli betelelését csak a reggeli órákban lehetett végezni; mert már 9—10 óra között az egész telep fölzudult, rabolt és így, a betelelést egy-két családdal végezve, azt be kellett szüntetni.

Csak most, a hűvösebb idő beálltával lehetett rablás nélkül a betelelést folytatni, mai napon, a többek között, egy májusi műrajt, — mely erős néppel dolgozó petéiből általa nevelt anyával birt, — szándékoztam betelelni.

A röplyukon gyengén befüstöltem, mire az anyát az ablak-ajtótól második kereten megtalálva, lépestől, méhestől kivéve, bakra helyeztem; miután mind a tizenkét keret, alul-felül méhvel teljesen belepve volt, méz pedig majd semmi, rendes állapotot nem remélve, a kereteket kiszedtem; ez alkalommal, bámulatomra, több volt a here, mint a dolgozó-méh; a költőtért megvizsgálva, az ide mellékelt, rendes fiasításhoz hasonló, három darab keretet találtam, mely se herelép, se pupos fiasítás, hanem a rendes méh dolgozó sejtekben lerakott — herefiasítás.

E lépet közelebből megvizsgálva, meggyőződtem arról, hogy a benn levő kukaczkok, habár nem puposok és sorjában egymás mellett fekszenek, mégis herefiasítás.

Jelen esetben tehát ályanyásság esete fönn nem forogván, arra a tapasztalatra jöttem, hogy a fiatal anya, nászutját, rendes időben vagy meg nem tehetette, vagy ha megis tehetette, közbejött idő viszontagságai miatt, meg nem termékenyült s a család mégis elfogadta, mely anyaméh

a faj fentartása ösztönétől tüzetve, petézett, hasonlólag a kakas nélküli tyukhoz, melynek tojásaiból soha csirke nem kél.

Ezen betegséget csirájában felismerni igen nehéz, mert:

1. A méhek a nászutról visszatérő anyát örömben szívesen fogadják s különösen viharos időben a megtermékegyülés tényére igazatosságukban nem is gondolnak, az elfogadás után pedig, a nyugtalanságnak semmi jelét nem mutatják.

2. Ha a költőtért vizsgáljuk: a petezés rendes, nincs szétszórva, nem is púpos, mint az ályanyás családnál s nem is hasonlít az, a vastag hereköltéshez, hanem mint a mellékelt lép tanusítja, inkább azonos a dolgozó-sejttel, azon különbséggel, hogy azt alaposan vizsgálva, annál törpébb, azaz laposabb.

Az anyaméhet vizsgálva, kitűnik az, hogy sokkal gyorsabb, mint a megtermékegyült a anyaméh; nem simul, nem bujkál, nem lépdel, hanem sebesen ide s tova szalad; ezen kívül, potrója, tojástartója feltűnő vékony.

Ez a baj azonos az ályanyasággal, avval a különbséggel, hogy nehezebben fölismerhető. Kezdetben, ha a bajt korán észre vesszük, június hóig, gyógyíthatjuk, ha a terméketlen anyát megsemmisítve s a herefiásítást kiszedve, fedetlen fiásítást adunk a családnak, vagy pedig fiatal, termékeny, tartalék-anyát adunk be.

Ősszel pedig, mint jelen esetben nállam történt, legezészerűbb a kaptárt helyéről eltávolítani, az építvényt szétszedni, anyát megsemmisíteni, a lépekről a méheket leseperni és szélnek eresztetni, melyek a szomszédos kaptárokból, mint mézzel jóllakottak, szívesen befogadtatnak és így, vesztett fejszének marad a nyele.

Midőn csekély tapasztalatomat és véleményemet tekintetes szerkesztő urral közlöm, a helyreigazítást és a mások tapasztalatát az ügy érdekében szívesen elfogadom

Hosszuaszó, október 15.

Szántó Sándor.

Igen örülünk és köszönettel vesszük, hogy tisztelt tagtársunk, érdekes tapasztalatát szíves volt egyletünkkel is közölni.

Folyó hó 19-én, Gebhardt Döme tagtársunk hójai lakásán, egy kilencz tagból álló értekezlet gyűlt össze, egyletünk azon tagjaiból, kik a méhészetrel is foglalkoznak.

Szántó Sándor ur küldeménye az értekezlet előtt bontatott föl. A négy korcs-here mellé egy üvegedénybe zárt anya halva érkezett meg. A herék szintén élettelenek voltak. A különben jól kifejlett anya

potroha feltünően vékony s már az első tekintetre elárulja, hogy nem termékenyített meg. A keret mindkét oldalán, mintegy tenyérnyi terjedelmű helyen, annak közepén, befedett fiasítás van, dolgozóméh-sejteken. A fiasítás, külsőleg itélve, úgy néz ki, mint a befedett munkásméh-álczák. Pupos fiasítás sehol. A befedett fiasítás környékén 3 napos pete és 7—8 napos álca, nagy mennyiségben látható. A peték szabályosan rakvák le, kettős pete egy sejtben sincs. A befedett álczák közül az érettebbekből több megvizsgáltatván, kitünt, hogy valamennyi, h e r e-á l c z a. Kétségtelen tehát, hogy a beküldött lép, lapos herefiasítással van tele.

Fölvettetett a kérdés, ha vajjon mi okból nem boltozták be pupos a hereálczákat a méhek, a mint rendesen tenni szokták?

Egyik tagtárs elfogadhatónak tartja azt a föltevést, hogy a méhek tévedésben voltak. Munkásméh-pete gyanánt táplálták és gondozták a fiasítást, mire Csiki J. János tagtárs megjegyezte, hogy több év előtt hasonló eset fordult elő méhesében, a családot szétszórta, a lépeket más családokba beosztotta, de azok k i h o r d t á k a fiasítást; tehát, ha valamennyi más család észrevette, hogy herefiasítással van dolga: nem lehet fölteni, hogy az ályanyás család tévedésben lett volna.

Többféle vélemény nyilvánult még, de mellőzzük azokat, miután egyik se nyújthatott támpontot megállapodásra s így elhatározta az értekezlet, hogy lapunk útján hívja föl a méhésztársak figyelmét az érdekes esetre.

Köszönettel fogjuk venni, ha méhésztársaink közül minél többen hozzászólnának a tárgyhöz.

Mint hogy pedig több méhész s nem egy külföldi tekintély is tett már említést az apró korcs-herékről, melyek kétségon kívül ályanyáktól származnak: ajánlatos, hogy minden esetben, midőn a kaptárban apró korcs-heréket fedezünk fel, vizsgáljuk meg apróra a családot és anyaméhet s a petéző terméketlen anya megsemmisítésével, bánjunk el olyképen a családdal, mint ályanyaság esetén szoktunk. —

Vegyes közlemények.

— **Méhészeti előadás.** Abend András, VI. kerületi vándortanító, közelebről előadást tartott a helyi tanítóképezdében. A régi és új rendszert ösmertette s a következő nap gyakorlati előadást tartott a házsongárdi köztelken, magyarázva a nagyszámban összegyűlt fiatal-

ságnak a méhek teleléséről. Veterán méhésziünk kizárólag ebből a czélből utazott el N.-Egyedről

— **Lapunk szétküldésében** még mindig sok zavart idéz elő az, hogy tagjaink nem tartják be mindig pontosan a szabályt, hogy a lakhely változtatás a maga idején bejelentendő. Figyelmeztetjük tehát ismételten t. tagjainkat, hogy a lakhely változtatást elnökségünknel pontosan jelentsék be.

— **Egyletünkbe belépett új tagok:** a) **Rendes tagok:** Czirmes Bálint, Duha Imréné Kolozs-Kara, Gáspár János Kolozsmonostor, Osváth Domokos M.-Vásárhely, ifj. Pánczél Imre Kolozsvár, Petelei István Kolozsvár, Vékony Károlyné Kozárvár, b) **Köri tagok:** Demeter Imre Gyergyó-Remete, Drágos Sándor N.-Iklód, Fodor Miklós Alsó-Szopor, Komsa Sándor Vera, Kópár Kristóf Szamosujvár, Lázár Gerő Szék, Sütő János Hosdét, Veres Ákos Dengely, Állami tanitóképző intézet Déva.

— **Tagsági díjt fizettek:** a) **Tiszteletbeli tagok:** (ajándékul) Br. Ambrózy Béla, Temes-Gyarmata b) **Rendes tagok:** Bács György, B.-Hunyad 1890; Bartha László, Sofronya 1890—1891; Bene József, Kolozsmonostor 1889—1890; Dr. Biró János, Kolozsvár 1890; Bodor László, Kolozsvár 1890; id. Bodor Pál, Kolozsvár 1890; Campeanu Illyés, Gyergyó-Várhegy 1890; Csiki Victor, Kolozsvár 1890; Husovszky Péter, Felső-Visó 1889, 1890; Kabdebó Lajos, Talpas 1890 II. fele; Kiss Elemér, Kolozsmonostor 1889, 1890; Kovács Károly, Kézdi-Vásárhely 1890; Nyéki Méhes Balázs, Csallóköz Somorja 1890; Nesztor János, Kolozsvár 1890; Osváth Domokos, Máros-Vásárhely 1890; Sámi László, Kolozsvár 1890; Sándor Pál, Mező Bánd 1890; Stanescu Vazul, Meleg-Szamos 1888; Szabó Károly III., Kolozsmonostor 1890; Valló János, Léva 1889; Vörös Sándor, Kolozsmonostor 1890; Zoványi Imre, Kolozsmonostor 1889. 1890. c) **Köri tagok:** Ágoston Béla, Kolozsvár 1890; Bálint János, Ord.-Füzes 1890; Bartha Zsigmond, Ökörítő 1890; Czirmes Bálint, Bodola 1890; Drágos Sándor, N.-Iklód 1890; Dumbráva László, Szamosujvár 1890; Dénes Ferencz, Kolozsmonostor 1890; Gönczy Ödön, Kolozsmonostor 1890; Hirschfeld Sándor, Kolozsvár 1890; Hlatky Miklós, Székely-Udvarhely 1890; Holiczter Nándor, Kolozsvár 1889. 1890; Inczeffy Samu, Kolozsvár 1889; Jákó József, Kolozsvár 1889; Kapai Ákos, Székely-Udvarhely 1890; Komsa Sándor, Vera 1891; Kópár Kristóf, Szamosujvár 1889; Körösi József, Kolozsvár 1890; Lányi Imre, Székely-Udvarhely 1890; Lázár

Gerő, Szék 1890; Magó Károly, Börgönd 1890; Marczian Lázár, Viz-
Almás 1890; Máthé György, Szamosujvár 1890; Méhészegylet, Kisuj-
szállás 1890; dr. Mezei Ödön, Székely-Udvarhely 1890; Mikle Deme-
ter, Kérő 1890; Molnár Károly, Székely-Udvarhely 1890; Nuszbek
Sándor, Sarkad 1890; Ozsváth Albert, Balla 1889. 1890; Sebesi Ákos-
né, Székely-Udvarhely 1890; Schopberger Jakab, Székely-Udvarhely
1890; Solymosi Endre, Székely-Udvarhely 1890; dr. Szabadi Ferencz,
Székely-Udvarhely 1890; P. Szeőke Mihály, Kóka 1890; Szigethy Ist-
ván, Székely-Udvarhely 1890; Szőnyi Elek, Kis Jenő 1890; Tischler
Mór, Szamosujvár 1890; Ujheli József, Moba 1890; Úray József, Cso-
maköz 1890; Valló János, Léva 1890; Valló Vilmos, Székely-Udvarhely
1890; Veres Ákos, Dengely 1890; Vladner Theofil, Ord-Füzes 1890.

A szerkesztő üzenetei

— K. E. urnak. Csurgó. Elkaldtük kívánsága szerint. — Sz. S. urnak
Hosszuaszó. Köszönjük ujabbi értesítését. Részünkről is meg vagyunk győződve
arról, hogy a lapos fiasítást, a termékeny anyás méhcsalád kihordta volna, mint-
hogy azonban van méhész, ki nem tartja kizártnak a lehetőségét, hogy a méhek
tévedtek: örültünk volna, ha bár egy-két léppel tett kísérlet eredménye tudom-
ásunkra juthat. — K. J. urnak. N.-Karácsony. Örülünk, hogy lapunkkal önnél is
elértük azt a célt, a mit mindenütt v'hajtanánk elérni A nyeresimény méz, va-
lamint a hiányzó szám elküldése iránt intézkedtünk. — P. Ö. urnak. Csővár.
Vártuk a nyugta beküldését, ezért késett. — Többen sürgették elnökségünkél
a méhészeti kiállításon nyert oklevél elküldését. Értesítjük az érdekelteket, hogy
hogy az oklevelek nemsokára szétküldetnek s hogy az eddigi késedelem nem
rajtunk mult. — Ny. M. B. urnak. Cs.-Somorja. Kérjük, hogy jövőre az idegen
lap előfizetési díját sziveskedjék közvetlenül az illető lap kiadóhivatalához intézni.
Most elkaldtük rendeltetési helyére.

A méhész-egyleti rendes tagsági díj 2 frt, köri tagsági díj 1 frt. A tagsági
díjak Gebhardt Döme méhészegyleti pénztárnoknak küldendők Kolozsvárt.
A tagsági díj fizetési kötelezettség 5 évig tart. (Alapszabály 4 §.)

Lapfelügyelő bizottság: Álbú József, Csiki J. József, Gebhardt Döme, Szentgyörgyi
Lajos, Wieder József.

Szerkesztésért felelős: Bodor László.